

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Nulla exigitur Domino, cur res restituenda. Vbi de Thesauris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

ad D'iana p. 6. tract. 8. ref. 36. probabilis, quia Bulla
solum de primo occupante.
Ligna denique et inundationis fluminis asportata Do-
minus quidem sit, sed ex ipsorum qualitate, distanti Do-
mini, labore in eripiendo, collige, an Dominus praedereli-
ctus habuerit tunc primi occupantis sunt. Ita Mo-
linam tract. 155. Castro Pal. de iustitia in genere, disp.
19. n. 6.
Adverte secundum adesse aliquas leges applicantes
qua com-
invenit in quibusdam Locis, vel operibus piis, quas pu-
religiosas non esse usu, receptas, saltem quoad forum Conscien-
tiarum, et ante iudicis sententiam, Lege Doctores, Petrum
Moratum lib. 4. de restit. c. 2. n. 8. 2. Ludovicum à Cruce
Bullam Cruc. disp. 3. dub. 15. Molinam tom. 1. tract. 2.
disp. 3. et tom. 3. disp. 750.
Adverte denique tertio, mihi non esse improabi-
li, quod docet Petrus Navarrus, lege unica, C. de Theaur.
lib. 3. Theaurus, Instit. de verum divisi. Lessius lib. 2. c. 5.
de 12. n. 8. nimirum debita ex contractu posse, tanquam
delicta, post factam diligentiam, Domino non appa-
reant, retineri, quia hac comparari merito possunt cum
inventis, quandoquidem ignorantiam habent Dominum, ut
legimus: et per hoc responsu est ad illud, quod n. 24.
Præsumimus, fore hic resolvendum.
Quod si teneas, hac deberi pauperibus, si curi debentur
(quando nescitur Dominus) habita ex delicto, iam potes
conferre ad Bullæ compositionem, ut colligitur ex di-
citur n. 24.

Nulla existente Domino, cui res restituenda: Vbi
de Theauris.

Sub nullius dominio sunt ea, quæ sive à Domino
sunt domino derelicta, ut quæ Dominus ipse à se proicit
sive Dominum nunquam habuerunt, ut gemmæ rudæ ad
latus inventæ. Hoc ipse et Theaurus qui definitur esse
Vetus depositio pecuniæ, cuius non extat memoria, aut
iam dominum non habeat. Addit Lessius citatus à de
Lugo meo, citando id verum esse, quamvis sciatur, quo-
modo maiores Theaurum condiderint: nam quod tanto
tempore desit possideri, desit esse in dominio, tum re-
conditum, tum eius hæredum. Ita Lessius, à quo dissentit
de Lugo tom. 2. de iust. disp. 6. sect. 1. n. 12. quia tempus
quantumcumque diuturnum non tollit dominium rei à
suo Domino: si is cognoscatur Equidem adhuc Lessio,
quia ex diuturno tempore clarè colligitur, Dominum
voluisse derelinquere; seu à se illam pecuniæ proice-
re, &c.
Quid autem de illo casu, quæ in alium finem enar-
tamus supra, l. 2. cap. 6. §. de superstitione: n. 12. De nocte
quendam avarus senex infundit Theaurum, ego id
culo præfens, possumus hodie iudicare illud aurum esse
derelictum, & iuxta mox dicenda mihi illud effodere?
Respondet, si sum certus eum non infodisse ad custo-
diam, sed animo, ut ille Thearus in posterum latèret,
& pariter nemini possem puto, mihi auferre; at si adver-
tum infodisse ad meam custodiam, cerè non possem. Ra-
tio utriusque dicti est, quia, si ad custodiam, non desit
aui dominium esse apud senem: At si, ut latèret in po-
sterum, iam præsumitur senex abdicasse à se suisque hæ-
redibus illius Theauri dominium, instar Cratis Philo-
sophi, qui suas omnes divitias in mare proiecit, ut libe-
ras Philosophiæ vacaret.

Theaurus inventus

33. Sed iam propius ad rem nostram veniamus. Dico
primò adesse quasdam leges in iure communi circa The-
saurum. Primam, si in loco proprio invenitur Theaurus,
totus esto inventor. Secundam, si ubilibet invenitur
per artes magicas, vel nrales, fisco regio applicetur. Ter-
tiam, si in loco alieno, de industria absque Domini con-
sensu, totus Domino loci cedat. Quartam, si in eodem
loco alieno sed casu, limidium sit inventor, dimidium

Domini loci. Quintam, si in loco publico, dividatur in-
ter Fiscum, vel Civitatem, & inter inventorem; Si verd
in Ecclesia, seu loco Sacro, quod non sit in ullius bonis,
pari modo inter Ecclesiam, seu Prælatum, & inter in-
ventorem dividatur. Quid fiat, quando est duplex Do-
minus, alius quoad proprietatem alius quoad usufru-
ctum, vel quid simile? Præter Insuperitos in leg. modo ci-
tatis, & passim, legatur etiam apud Theologos, Molinam
disp. 56. Lessium loco cit. de Lugo loco cit. Caramuel lib. 2.
Theol. moral. à n. 298. & passim.

34. Dico secundò: De iure naturali, immò, &
Gentium, Theaurus est inventor. Ita de Lugo loco
citato, num. 112. Molin. disputat. 56. Sotus lib. 5. de iusti-
tia, quæst. 3. artic. 3. Med. lib. 1. de iustitia, cap. 4. & com-
muniter. Ratio est, quia in nullius est dominio, ut ex
thesauri definitione modò allata manifestè apparet. Si
aliquod damnum fecisti, ut Theaurum arripes, verbi
gratiâ, vineam extirpasti, vel murum destruxisti, &c.
hoc totum debere Domino restitui dubium esse non
potest.

35. Porro, Quoad forum externum videant Iuris-
consulti, quò se extendant illæ leges, aliaque fortè
propriæ municipales. Quoad forum internum, & in
scientia sic habet Sylvester, v. Inventum, num. 13.
(favent Sotus, & Medina loco citato, quatenus negant
Principem posse statvere, Theauros totos esse suos: lege
Francisc. Bardi in select. mor. lib. 2. q. 16. num. 6. Secundum
Petrum de Palude hodie ubique invenitur Theaurus,
de consuetudine est Principis. Sed ego dico, istam consue-
tudinem in conscientia non ligare: quia non est introducta
per modum legis, sed violentiâ; nec fuit unquam moribus
uentium approbata, nisi violentè. Est etiam contra iura
Canonica, quæ volunt, bona incerta si restituenda sunt esse
pauperum: & si non sunt restituenda, esse contra Iura Civilia
& contra naturalem æquitatem: ut patet in di. 5. Theauro-
ros, vbi dicitur, quod D. Andr. naturalem æquitatem se-
cutus, &c. voluit Theaurum inventum in proprio fundo, esse
totum inventoris, contra quam æquitatem, consuetudo non
potest. Hæc Sylvester, qui quamvis loquatur de con-
suetudine applicante totum Theaurum Regi, tamen
multum favet asserenti, quod nolo decernere.
Lege Caramuel, libro 1. Theolog. Moral. num. 289. fa-
vent ex parte Bannez alique apud Dicaill. lib. 2. de
iustitia tractat. 2. disput. 6. dub. 15. à numero 410. &
propendit Lessius lib. 2. cap. 5. dub. 17. num. 66. ci-
tans Sylvest. & Sotum, quibus adde Trull. in explic.
Cruciata, lib. 35. casu 14. num. 10. Lopez, qui dicit,
inventorem non obligari quid dare Principi, antequam
exigatur.

36. Ex eo capite, quod Theaurus de iure naturali
est inventor, sequitur, posse te emere ab alio fundum,
in quo se is (etiam certo) adesse Theaurum. Cum enim
ex una parte Theaurus in solus nullum habeat Domi-
num, & consequenter Dominus fundi non sit Dominus
Theauri; atque ex altera parte tu fundum iusto pretio
emas, ut supponimus: non est, unde ulla culpa commit-
tatur. Ita S. Thom. Bannez, Nav. Molina, Valent alii-
que apud Turrian. disput. 43. dub. 1. num. 1. adde Vasquez,
aliique apud de Lugo loco citato, num. 126. Quidquid
Angelus, Thabiena, Arnall. apud Turrianum ibidem, ni-
mis scrupulosè dixerint.

37. Dices: At fundus, in quo adest Theaurus, ma-
iori pretio est dignus: Respondet, non ita: Dignus enim
est solo pretio secundum communem hominum exsti-
mationem, quæ est regula constituens pretia rerum, ut
suo loco dictum est, at, donec latet Theaurus, com-
munis æstimatio est perinde ac si nullus omnino sub-
latèret. Dari solet exemplum de Pharmacopola peri-
tissimo, emente vili pretio fascem lignorum, in qui-
bus cognovit adesse pretiosissimam herbarum communiter
ignotam.

38. Denique audi resolutionem Caramuelis loco cit.
num. 288. circa casum, qui frequenter accidere solet:

KK 3 Petrus